

Det betyder något ...

Vi har gått in i valåret 2005 djupt berörda av katastrofen i Sydostasien. Mitt i allt det tragiska har Svenska kyrkan fått göra en insats. Kyrkan fanns redan på plats i Thailand genom Svenska kyrkan i utlandet, i Bangkok. Därför kunde präst tillsammans med ambassadör vara ”först på plats” för att stödja de drabbade. På samma sätt fanns två flygplatspräster redan tillgängliga på Arlanda. Svenska kyrkan hade resurser, även om inga resurser var tillräckliga i denna situation, att snabbt skicka ut, att förstärka och att byta av.

Detta säger något om Svenska kyrkan. Det visar en kyrka som vill finnas på plats och som vill stödja människor i alla livssituationer. Hur Svenska kyrkan ser ut i framtiden beror bland annat på hur många som vill tillhöra kyrkan, vilka som ställer upp i kyrkovalet, vilka som blir valda och vilka beslut dessa kommer att ta.

Därför är det viktigt att vi nu, på alla nivåer, ökar kännedomen om Svenska kyrkan och om kyrkovalet. Att öka

kunskapen om Svenska kyrkan är att ”kratta i manegen”, det vill säga att förbereda och göra medlemmarna mer mottagliga för information om kyrkovalet och mer motiverade att rösta.

Valet är ett tillfälle att informera

Nationell nivå planerar att samla sina informationsresurser till två satsningar. I ett första steg, på vårkanten, lyfter vi vad Svenska kyrkan är och gör. I augusti–september handlar det om själva valet. Samma typ av material som nationell nivå använder kommer också att erbjudas stift, samfälligheter och församlingar. Om många använder samma typ av information kommer intrycket att bli mer massivt och insatserna får större genomslagskraft.

Vi kommer att erbjuda församlingar material av olika slag att använda i annonser, församlingsblad och liknande. De som arbetar med information får själva information genom e-brev, genom stiftet och via webben (www.svenskakyrkan.se/medlemsvard/Svenskakyrkan-MedlemsvardKyrkovalet.htm).

Det är viktigt att de som har informationsuppgifter blir registrerade i organisationsregistret, eftersom det är där vi hämtar e-adressuppgifterna när vi vill berätta för informatörer om informationsinsatser. Vid årsskiftet hade ungefär 550 informatörer registrerats. Registrerade informatörer är den/de anställde/a som har den funktionen, inte i första hand den som har den tjänstetiteln.

Detta är inte samma sak som att registrera informationsmottagare under valet. Valets informationsmottagare får det nyhetsbrev du just nu håller i din hand, som i första hand riktar sig till dem som ska organisera och genomföra själva valet.

Forts på nästa sida

Innehåll

• Det betyder något ...	1	• Erfarenheter från kyrkovalet 2001	3
• Valet är ett tillfälle att informera	1	• Väljare och valdeltagande vid	
• Material till valnämnderna	2	2001 års kyrkovalet	4
• Hur många är röstberättigade	2	• Särskilda röstmottagningsställen	
• Valurnor och valskärmar	3	– ett förtydligande	5
• Anmälan av grupper och kandidater	3		

Forts från sid 1

Kyrkovalet är ett bra tillfälle att informera medlemmarna om vad Svenska kyrkan är och gör, liksom att vårda deras motivation för medlemskap. Till detta hör inte minst att ta vara på det konkreta mötet vid röstningstillfället. Kanske inte just vid valurnan, men i angränsande lokaler finns möjlighet att göra röstningen till en positiv upplevelse som ger mersmak. Se www.svenskakyrkan.se/medlemsvard/2-db.htm

Det finns många olika sätt att lokalt informera medlemmarna. Det är naturligt att ge det egna församlingsbladet valtema och/eller att informera om valet i lokaltidningar. Att använda Amos är också ett alternativ.

Nationell nivå samarbetar med Svenska Kyrkans Press om en Kyrkovaalsbilaga i Amos nr 4 som utkommer 2 september. Amos har temat "Att välja" och tar upp alla våra

livsval – utbildning, partner, livsåskådning och om livet som inte helt kan väljas. Kyrkokansliet bidrar med fyra sidor valinformation i valbilagan. Det finns som vanligt möjlighet för församlingar att köpa sidor för egen information i valbilagan. Mer info om denna Amos med valbilaga hittar du på www.amosmagasin.com. Anneli Eriksson, Svenska kyrkans Press, vet mer. Henne når du på telefon 08-462 28 58 eller per e-post: anneli.eriksson@svkpress.com.

Länka också gärna till www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005 från era egna webbplatser.

I det här nyhetsbrevet tittar vi lite på erfarenheterna från förra valet. Men först några mer praktiska upplysningar:

Material till valnämnderna

Kyrkostyrelsen har ansvar för huvuddelen av det material som skall användas för valets genomförande och för att skicka ut det till valnämnderna. Det är valnämnderna som har att se till att valmaterialet sedan kommer till vallokaler, expeditioner för förhandsröstning och särskilda röstmottagningsställen.

Valkansliet i Uppsala gör ett beräkningsunderlag för hur mycket material som de olika valnämnderna kan tänkas behöva inom sina respektive ansvarsområden. Detta skickas till valnämnderna, som granskar underlaget och gör eventuella korrigeringar. Därefter returneras underlaget till valkansliet och kommer då att utgöra beställningsunderlag för det material som skall produceras och distribueras.

Förfrågan om volymer

I månadsskiftet februari/mars kommer valnämnderna att få detta beräkningsunderlag från valkansliet. Det innehåller då en förteckning över allt det material som skall finnas i röstningslokalerna, men även det material som behövs för förhandsröstning samt sammanräkning och hanteringen av röstresultatet.

Valnämnderna granskar och gör sina egna bedömningar av rimligheten i det utskickade underlaget, gör eventuella korrigeringar samt returnerar underlaget till valkansliet. Förteckningen/underlaget skall returneras även om man inte har gjort några korrigeringar av volymerna.

Utskick av material ibland med lastbil

I början av augusti kommer materialet att levereras till valnämnderna. Då används den leveransadress som varje valnämnd skall ha registrerat i Organisationsregistret. Instruktion om registrering av leveransadress kommer att skickas ut separat. Storleken på valnämndernas ansvarsområden är mycket varierande och det kan för stora samfälligheter bli fråga om betydande kvantiteter som skall levereras. Tänk på att det i sådana fall skall vara möjligt för en lastbil att ta sig fram till den angivna leveransadressen samt att det behövs lagringsutrymme.

Grupp- och kandidatförteckningar

De tryckta grupp- och kandidatförteckningar som skall finnas i röstningslokalerna kommer att skickas i en egen försändelse ungefär samtidigt med övrigt valmaterial.

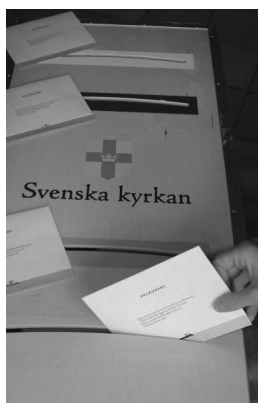
Röstlängderna

Röstlängderna beräknas kunna skickas ut så att valnämnderna har dem i veckan före valdagen. I detta fall behövs inga beräkningar eftersom det skall finnas en röstlängd för varje valdistrikt.

Hur många är röstberättigade

Nomineringsgrupper och valnämnder kan vara intresserade av att få en uppfattning om hur många som är röstberättigade i deras område. I december 2004 gjordes ett uttag som visar detta och som går att ladda hem via www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005/6-j.htm.

Valurnor och valskärmar

Det ligger på valnämndens ansvar att ordna valurnor och valskärmar till vallokaler, expeditioner för förhandsröstning och till särskilda röstmottagningsställen. Sådana kan finnas att låna från kommunerna. Det bör dock observeras att det inte räcker med en urna som har tre fack i samfälligheter, där det i regel ordnas fyra val.

Inför valet 2001 fanns möjligheten att köpa valurnor och valskärmar anpassade efter Svenska kyrkans behov. Detta kommer också att vara möjligt inför valet 2005. I utskicket med beräkningsunderlag för valmaterial kommer det också att finnas information om och beställningsedel för valurnor och valskärmar.

Anmälan av grupper och kandidater

Det är nu hög tid för nomineringsgrupperna att rekrytera kandidater till kyrkovalet. Alla kandidater måste anmälas och registreras i förväg för att kunna ställa upp. Även nya nomineringsgrupper som avser att ställa upp måste ansöka om registrering. Alla blanketter med instruktioner finns dels på www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005 och dels för beställning från respektive stiftskansli. Kontakttuppgifter finns på sista sidan av detta informationsblad.

Anmäl kandidater och nya nomineringsgrupper så snart det är möjligt, gärna före den 15 april 2005. Stiftskanslierna behöver ofta ta kontakt med grupperna för komplettering av uppgifter och då är det till fördel för alla parter att det finns god tid för detta. Den 15 maj 2005 är absolut sista datum då blanketterna skall vara stiftsstyrelserna tillhanda.

Erfarenheter från kyrkovalet 2001

För att kunna ta tillvara erfarenheter av olika slag gjordes en relativt omfattande utvärdering av 2001 års kyrkoval. Det som då framkom har medfört justeringar i kyrkoordinationen och Kyrkostyrelsens bestämmelser om direkta val. Det har också i övrigt påverkat planeringen av kyrkovalet. Resultatet av utvärderingen redovisades i en skrivelse från Kyrkostyrelsen till 2002 års kyrkomöte. Skrivelsen har benämningen "Kyrkostyrelsens skrivelse till Kyrkomötet 2002:8 Utvärdering av kyrkovalet 2001". Den finns tillgänglig på www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005/6-jhtm.

Utöver en mer administrativt inriktad utvärdering, där bland annat alla valnämnder fick möjlighet att genom en enkät föra vidare sina erfarenheter, gjordes också en utvärdering av valet ur demokratisk synvinkel. Även resultatet av denna finns med i skrivelsen till 2002 års kyrkomöte.

Det var professor Göran Gustafsson som genomförde denna del av utvärderingen. Den behandlar olika frågor kring nomineringsgruppernas arbete med valet och om de röstberättigade och väljarna. Vissa statistiska uppgifter om väljarna finns på nästa sida i artikeln "Väljare och valdeltagande vid 2001 års kyrkoval".

När det gäller kyrkovalet är som bekant de röstberättigade väldigt många fler än väljarna.

I utvärderingen redovisas olika förhållanden som påverkar benägenheten att rösta. Uppgifter av detta slag bör vara av värde vid utarbetande av information om kyrkovalet på olika nivåer inom Svenska kyrkan. Känslan av samhörighet med Svenska kyrkan var den viktigaste enskilda faktor som påverkade om man deltog i valet eller ej. Det var dock bara hälften av de röstberättigade vilka kände stor samhörighet med Svenska kyrkan – och som

ansåg att de fått tillräcklig information om valet – som faktiskt röstade. Utvärderingen visade, något oväntat, att de allra yngsta väljarna (16–19 år) röstade i betydligt större utsträckning än de något äldre. Valdeltagandet gick ner avsevärt för de röstberättigade från 20-årsåldern och ökade sedan så att valdeltagandet var högre i de äldre åldersgrupperna. Kvinnor röstade i något högre utsträckning än män.

Med hänsyn till det, trots ökningen vid 2001 års val, låga valdeltagandet kan det vara av intresse att notera, att de analyser som kunde göras tydde på att valresultatet överensstämde med ett troligt resultat av ett väsentligt högre valdeltagande. Det bör dock anmärkas att dessa analyser betecknas som osäkra. Resultaten av utvärderingen tyder på att de väljare som röstade i kyrkoval för första gången gjorde det utifrån ett politiskt intresse i större utsträckning än de gjorde det av ett kyrkligt intresse.

Man kan inte utgå från att de som en gång röstat i kyrkovalet kommer att delta även i fortsatta kyrkoval. Därför är det viktigt med information om valet och dess betydelse. Nästan två tredjedelar av det slumpmässiga urval röstberättigade som intervjuades angav att de aldrig röstat i kyrkoval och bara hälften av de röstberättigade bedöms i utvärderingen vara möjliga att mobilisera för att rösta i kyrkoval i framtiden. En slutsats av utvärderingen är dock att ökningen av valdeltagandet vid 2001 års kyrkoval, vilket var ett brott med den tidigare stadigt nedåtgående trenden, visar att det är möjligt att på olika sätt påverka valdeltagandet.

Väljare och valdeltagande vid 2001 års kyrkoval

I det följande redovisas några uppgifter om de röstande vid 2001 års kyrkoval. Uppgifterna är hämtade från den utvärdering av valet ur demokratisk synvinkel som redovisas i artikeln ”Erfarenheter från kyrkovalet 2001” (se sid 3). Det är endast fråga om några enkla statistiska data. Den som vill ha en fördjupning och en analys hänvisas till hela det material som finns tillgängligt via Svenska kyrkans hemsida på Internet.

I *tabell 1* finns uppgifter om andelen röstande i olika åldersgrupper. Det redovisade procentalen är sannolikt något i överkant av det verkliga valdeltagande. Bilden av hur valdeltagandet varierar mellan olika åldersgrupper torde ändå vara korrekt.

Tabell 1 Andel röstande i olika åldersgrupper

Åldersgrupp	Andel röstande inom åldersgruppen
16–19 år	21 %
20–29 år	7 %
30–39 år	10 %
40–49 år	18 %
50–59 år	26 %
60–69 år	37 %
70–79 år	46 %
80– år	48 %

I *tabell 2* redovisas hur stort valdeltagandet var inom olika grupper baserade på hur ofta man deltar i Svenska kyrkans gudstjänster. Det är inte förvånande att de som är flitigast gudstjänstfirare också i störst utsträckning deltar i kyrkovalet. Det bör dock noteras att den grupp som firar gudstjänst varje vecka utgör en mycket liten del av samtliga röstberättigade. Den största gruppen av väljarna är de som deltar i gudstjänster några gånger om året.

I utvärderingen redovisas också hur grupper med olika grad av upplevd gemenskap med Svenska kyrkan röstade. Då framträder ett motsvarande mönster som i fråga om gudstjänstdeltagandet. Ju starkare man upplever gemenskap med Svenska kyrkan ju mer benägen att rösta är man.

Tabell 4 Motiv för röstning

Motiv	Totalt	Efter kön		Efter ålder		
		Män	Kvinnor	–34 år	35–64 år	65–år
Kyrkligt intresse	37 %	32 %	41 %	25 %	39 %	40 %
Politiskt intresse	33 %	39 %	28 %	44 %	32 %	29 %
Både/och	24 %	21 %	24 %	20 %	21 %	29 %
Annat skäl	7 %	9 %	7 %	10 %	9 %	3 %

Tabell 2 Röstning och gudstjänstdeltagande

Gudstjänstdeltagande	Andel röstande inom gruppen
Varje vecka	76 %
Minst en gång i månaden	62 %
Några gånger om året	38 %
Högst en gång om året	16 %
Aldrig eller nästan aldrig	8 %

I *tabell 3* redovisas hur stor andel av de röstande vid kyrkovalet som också hade deltagit i tidigare kyrkoval. Röstande födda efter 1979 finns inte med i sammanställningen eftersom de inte kunnat delta i tidigare kyrkoval.

Tabell 3 Röstande 2001 och deltagande i tidigare kyrkoval

Tidigare röstning	Röstande 2001
Har aldrig röstat tidigare	9 %
Har röstat någon enstaka gång	19 %
Har röstat vid flera tillfällen	65 %

Det framgår av *tabell 3* att tidigare röstning är en stark förklaringsfaktor till röstning. Den är lika viktig som upplevd samhörighet med Svenska kyrkan och sannolikt också starkt kopplad till denna. I utvärderingen finns följande kommentar:

Två tredjedelar av dem som brukat rösta vid kyrkofullmäktigevalen deltog också i kyrkovalet 2001. Den andra sidan av detta är naturligtvis att en tredjedel av dem som brukat rösta inte uppger att de gjorde det 2001 fastän valdeltagandet – reellt men ännu mer enligt intervjuerna – var klart högre än vid tidigare val. Resultatet antyder att de kyrkovals-röstande inte är en stabil grupp som röstar val efter val utan att det är en grupp som vissa valår beaktar kyrkovalet men andra valår inte bryr sig om det. Man bör emellertid observera att av dem som uppger att de ”aldrig” kyrkovalsröstat tidigare röstade enligt intervjuerna inte mindre än var tionde vid valet 2001.

Slutligen redovisas de motiv väljarna vid 2001 års kyrkoval angav för att delta i valet.

Särskilda röstmottagningsställen

– ett förtydligande

I valhandboken talas på sid. 52 om skillnader mellan kyrkovalet och de allmänna valen när det gäller särskilda röstmottagningsställen. Vid kyrkovalet är det endast de röstande inom valnämndens ansvarsområde (församlingen eller samfälligheten) som kan rösta på ett särskilt röstmottagningsställe. Den begränsningen gäller inte vid de allmänna valen. Skillnaden är av betydelse när det ordnas ett särskilt röstmottagningsställe på någon institution såsom sjukhus, äldreboende eller liknande. Upptagningsområdet för en sådan institution kan ofta vara större än valnämndens ansvarsområde.

I valhandboken konstateras att när ett särskilt röstmottagningsställe ordnas på en institution vid de allmänna valen är det öppet för alla som vistas där oavsett var de är folkbokförda. Motsvarande gäller inte vid kyrkovalet. För den skull kan mycket väl särskilda röstmottagningsställen ordnas på vårdinstitutioner även vid kyrkliga val. Det går dock att ta emot röster endast från röstberättigade som tillhör den församling eller någon av de församlingar som tillhör valnämndens ansvarsområde. När det ordnas ett särskilt röstmottagningsställe på en institution med ett större upptagningsområde kan det vara lämpligt att ha med sig material för brevöstning, under förutsättning att det fortfarande finns tid kvar för att brev rösta.

Kontaktpersoner

Stift	Namn	Telefon	Stift	Namn	Telefon
Uppsala	Lena Jansson Nordin	018-68 07 37	Lund	Anders Ploman	046-35 89 14
Linköping	Kristina Lindahl	013-24 26 23		Eirik Ski	046-35 89 23
	Anders Quarzon	013-24 26 05	Göteborg	Margareta Wicander	031-771 29 63
Skara	Lars Wiberg	0511-262 37		Åsa Einer	031-771 30 24
Strängnäs	Ulrika Skymberg	0152-234 48	Karlstad	Stig Ranelius	054-17 24 13
	Jessica Engström	0152-234 39	Härnösand	Peter Lundgren	0611-25 415
Västerås	Göran Broås	021-17 85 17		Katarina Ångström	0611-25 411
	Britt Sjöberg Östling	021-17 85 15	Luleå	Håkan Lindberg	0920-26 47 01
Växjö	Vibeke Bergman	0470-77 38 05	Visby	Torsten Svensson	0498-40 49 19
	Bo Löfgren	0470-77 38 04	Stockholm	Jan-Åke Engfors	08-508 940 49

REDAKTION

KYRKOVAL 2005 ges ut av Kyrkostyrelsen, Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala.

Redaktör Marita Brodin, Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala, telefon 018-16 95 44.

Redaktion Marie Almgren, Mikael Boman, Gunnar Edqvist, Mats T Lindgren, Barbro Olsson.

Ansvarig utgivare Ingrid Andersson Göranson, Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala.

Grafisk form ArtoDito, Solna.

Tryck Tryckindustri Information, Solna 15876.

Fler exemplar av KYRKOVAL 2005 kan beställas från Informationsservice, Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala. Artikelnr. 1104206
info@svenskakyrkan.se, telefon 018-16 96 00, eller hämtas på www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005

Svenska kyrkan
KYRKOVAL 2005

www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005

